

.....
การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
An Evaluation of Master of Education Program in Educational Technology
(Revised 2561 B.E.), Faculty of Education, Silpakorn University

Received: May 24, 2022

Revised: July 4, 2022

Accepted: July 8, 2022

นันทน์ เรืองฤทธิ์และคณะ*

Nammon Ruangrit, et al.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ตามกรอบแนวคิด CIPPI Model ประกอบด้วย การประเมิน 5 ด้าน คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนและแบบสอบถามจากบัณฑิตที่จบจากหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามออนไลน์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ด้านบริบท ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้แก่ ควรปรับแผนการรับนักศึกษาและควรมีการกำกับนักศึกษาให้เรียนสำเร็จภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดและติดตามการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์อย่างเคร่งครัด และมหาบัณฑิตควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้สะท้อนศักยภาพของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น เน้นการถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคคลอื่น และควรเป็นผู้นำด้านวิชาการในการนำเทคโนโลยีการศึกษา

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร/ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต/ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

* รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Associate Professor, Ph.D., Department of Educational Technology, Faculty of Education, Silpakorn University Thailand

คณะผู้ร่วมวิจัยได้แก่ 1) รองศาสตราจารย์ ดร. ธาปณีย์ ธรรมเมธา (Assoc.Prof.Thapanee Thammata, Ph.D) 2) รองศาสตราจารย์ ดร. เอกนถน์ บางท่าไม้

(Assoc.Prof.Ekanarin Bangthamai, Ph.D) 3) รองศาสตราจารย์ ดร.อนิรุทธิ์ สติมัน (Assoc.Prof.Anirut Satiman, Ed.D) ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (Department of Educational Technology, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand)

Corresponding Author Email Address: ruangrit_n@su.ac.th

Abstract

This research aimed to evaluate Master of Education Program in Educational Technology, and to study the guideline for development and improvement of Master of Education Program in Educational Technology. The evaluation model used was CIPPI model including context, input, process, product, and impact. The data was collected from interviews and questionnaires from experts, lecturers, graduates and employers. The data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The findings revealed that:

1. The Master of Education Program in Educational Technology was found appropriate and satisfying in all aspects: context, input, process, product, and impact.
2. The guideline for development and improvement of Master of Education Program in Educational Technology (Revised 2566 B.E.), the experts commented that the department should manage students to graduate within the timeframe regulated in the curriculum and to firmly follow up on their conducting dissertation/theses. Moreover, the graduates should be developed and driven to represent potential of the curriculum. Specifically, they are to transmit knowledge to other people and become academic leaders in educational technology.

Keywords: Evaluation/ Master of Education Program/ Educational Technology

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงินซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554–2563 ของประเทศไทยที่กำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการนำพาคนไทยสู่ความรู้และปัญญา เศรษฐกิจไทยสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนสังคมไทยสู่ความเสมอภาค กล่าวคือ ประเทศไทยในปี ค.ศ. 2020 จะมีการพัฒนาอย่างฉลาด การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมจะอยู่บนพื้นฐานของความรู้และปัญญา โดยให้โอกาสแก่ประชาชนทุกคนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอย่างเสมอภาค นำไปสู่การเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน (Smart Thailand 2020) ที่กำหนดเป้าหมายในการสร้างความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์

.....
ของประเทศ เพื่อพัฒนาให้เกิดสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นการเน้นหนักในการจัดท่า จัดสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและอุปกรณ์เกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ รวมถึงวิชาการ ความรู้ สารสนเทศต่าง ๆ และผู้สอนอันจะมีส่วนในการจัดการและการบริหาร การศึกษาและการฝึกอบรมทั้งวิชาการและทักษะ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพความรู้ของทรัพยากรมนุษย์ของ ไทยให้เป็นประชากร กำลังคน และกำลังแรงงานที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สามารถ สร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีแนวทางการพัฒนา บุคคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อส่งเสริมการสร้างและประยุกต์ใช้นวัตกรรมและสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ทุกกระดับ ส่งเสริมให้มีการสร้างและเผยแพร่สื่อหรือบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ในทุกระดับซึ่งกรอบนโยบายดังกล่าวให้ ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา

ปัจจุบันหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรครบกำหนดของหลักสูตร 4 ปี จึงมีความจำเป็นที่หลักสูตรต้องดำเนินการประเมิน คุณภาพหลักสูตรเพื่อนำผลการปรับปรุงไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การเรียนรู้ และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มารุต พัฒนา (Patphol, 2015: 7) ซึ่งเป็นภารกิจที่ตอบสนองต่อหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร โดยในปีการศึกษา 2566 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จะดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลการเรียนรู้ (Outcome-based Education: OBE) เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเครือข่ายการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance : AUNQA) อีกทั้ง OBE ยังเป็นองค์ ประกอบสำคัญในเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) โดยในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิด OBE หลักสูตรจะต้องมีการออกแบบผลลัพธ์การ เรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs) ผู้ประเมินจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) เพื่อนำผลที่ได้มาเป็น ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2566) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

กรอบแนวคิดของการประเมิน

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ เพื่อการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในลักษณะการตัดสินคุณค่า ประเด็นต่าง ๆ ว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใดโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยองค์ประกอบของการประเมินมี 5 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบในกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษาบัณฑิต อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิตแล้วนำผลไปวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

2. การประกันคุณภาพหลักสูตรตามมาตรฐานของ AUN-QA

AUN-QA นั้นเป็นระบบการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับหลักสูตร เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศใน ระดับสากล โดยวัตถุประสงค์หลักของ AUN-QA นั้นได้แก่

1. เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มประเทศอาเซียน
2. เพื่อเป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน
3. เพื่อมุ่งสู่การเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อาจารย์ และบุคลากรของ สถาบันอุดมศึกษา
4. เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านคุณภาพการศึกษาในเขตภูมิภาคอื่น เพื่อให้กรอบ มาตรฐาน

คุณภาพระดับอุดมศึกษามีความสอดคล้องกัน

5. เพื่อยกระดับความเชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพของกลุ่มประเทศอาเซียน จากที่กล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า AUN-QA นั้นเป็นแนวทางที่สามารถนำหลักสูตรสู่ความเป็นสากล หรือ Internalization ได้

3. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561 มีปรัชญาของหลักสูตร คือ สร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและเชี่ยวชาญในวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ตลอดจนการวิจัยและการบริการด้านเทคโนโลยีการศึกษาแก่สังคม และมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับดำเนินงานจัดการด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ
2. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีทักษะและความคิดริเริ่มสามารถพัฒนาการออกแบบ การผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
3. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา
4. เพื่อผลิตผู้นำทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาทำหน้าที่วิจัยพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาใหม่ ๆ
5. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีศรัทธาและจรรยาบรรณ ในวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

แหล่งที่มาของข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ เป็นผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาระดับบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป
2. อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 7 คน
3. บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2562-2563 จำนวน 24 คน โดยวิธีการเลือกแบบอาสาสมัคร
4. ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากบัณฑิตที่อาสาสมัครตอบแบบสอบถาม โดยเป็นผู้ที่คุณสมบัติดังนี้ คือ เป็นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2562-2563

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คือ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context)

.....
มีประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และแผนการดำเนินงานของสาขาวิชา และ
2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นย่อยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับคณาจารย์ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) 4 ด้าน คือ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) มีประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และแผนการดำเนินงานของสาขาวิชา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตรคุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณ และกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ และ 3) ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) และ 4) แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2566)

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) 3 ด้าน คือ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) มีประเด็นย่อยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และแผนการดำเนินงานของสาขาวิชา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือกคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณและกฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ และ 3) ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการวัดและการประเมินผลการศึกษา พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และการตรวจติดตาม แก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงาน

ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้นักศึกษา สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) 2 ด้าน คือ 1) ด้านผลผลิต (Product)) เกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและผลการพัฒนานักศึกษาตามอัตลักษณ์ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) จากผู้ใช้นักศึกษา แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านอัตลักษณ์ของคณะศึกษาศาสตร์ จากผู้ใช้นักศึกษา และ 2) ด้านผลกระทบ (Impact) มีประเด็นย่อยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้ใช้นักศึกษา

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบประเมินความคิดเห็นต่อคุณลักษณะต่อบัณฑิตของสาขาวิชาจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

..... การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561) เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์เกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ใน 3 ด้านได้แก่ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร หลักการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อกำหนดตัวแปรและพฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นที่ 2 นำพฤติกรรมบ่งชี้มาตรฐานเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 3 นำประเด็นในการสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการวิจัยและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับมีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ทุกข้อคำถาม

ขั้นที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) จำนวน 3 ชุดสำหรับใช้สอบถามบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งแต่ละชุดมีขั้นตอนในการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดหลักการทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องและครอบคลุมกับประเด็นที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการวิจัยและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ทุกข้อคำถาม

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิมพ์เป็นแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจาก คณาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อกำหนดเพื่อขอกำหนดเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

2. สัมภาษณ์คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามเพื่อส่งให้คณาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการสัมภาษณ์ตลอดจนเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

2.2 ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์บันทึกผลการสัมภาษณ์

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือจากบัณฑิตและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามออนไลน์

2. ส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสอบถามตามแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อความปลายเปิด (Open-end Question) ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบแล้วนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะพรรณนาความ

สรุปผลการประเมิน

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ลำดับ	ประเด็นประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความหมาย
1	ด้านบริบท (Context)	4.68	0.71	มากที่สุด
2	ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.64	0.68	มากที่สุด
3	ด้านกระบวนการ (Process)	4.70	0.60	มากที่สุด
4	ด้านผลผลิต (Product)	4.67	0.65	มากที่สุด
5	ด้านผลกระทบ (Impact)	4.54	0.61	มากที่สุด

1. ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านบริบท โดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม และความคิดเห็นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทจากนักศึกษาปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

2. ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้าโดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม และความคิดเห็นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าจากบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 โดยแบ่งเป็นประเด็นดังนี้

3. ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านกระบวนการโดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม และความคิดเห็นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการจากบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60

4. ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Product) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านผลผลิตจากผู้บัณฑิตอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65

5. ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลกระทบ (Impact) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านผลกระทบจากบัณฑิตและผู้บัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61

.....
**ตอนที่ 2 ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง 2566)**

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ขยายกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนไปสู่องค์กรอื่น ๆ มากกว่ากลุ่มผู้สอน ควรปรับแผนการรับนักศึกษาและควรมีการกำกับนักศึกษาให้เรียนสำเร็จภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดและติดตามการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์อย่างเคร่งครัด และมหาวิทยาลัยควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้สะท้อนศักยภาพของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น เน้นการถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคคลอื่น และควรเป็นผู้นำด้านวิชาการในการนำเทคโนโลยีการศึกษา

อภิปรายผลการประเมิน

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านบริบท โดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม และความคิดเห็นจากบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายการพัฒนาขีดความสามารถของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และสอดคล้องกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554–2563 ของประเทศไทย (National ICT Policy Framework 2011-2020: ICT 2020) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการนำพาคนไทยสู่ความรู้และปัญญา เศรษฐกิจไทยสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนสังคมไทยสู่ความเสมอภาค มีการกำหนดเป้าหมายในการสร้างความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเพื่อพัฒนาให้เกิดสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อารัง บัวศรี (Buasri, 1989: 8) ที่กล่าวว่า ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีหลักสำคัญที่พึงยึดถือ ดังต่อไปนี้ 1. ต้องสอดคล้องกับปรัชญา หรืออุดมการณ์ของสังคม 2. ต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม 3. ต้องมุ่งสนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม และ 4. ต้องสนองความต้องการของผู้เรียน โดยกระบวนการประเมินบริบทของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักการของ World Agroforestry Center ที่กล่าวว่าควรใช้ข้อความของคำถามที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ความเป็นไปได้ชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือไม่ เช่น ความสัมพันธ์ของเนื้อหาในกระบวนวิชาต่าง ๆ ต่อเนื้อหาวิชาอื่นมีด้านใดบ้าง เวลาเหมาะสมหรือไม่ เนื้อหากระบวนวิชาควรแยกออกจากกันหรือบูรณาการเข้าด้วยกัน การเชื่อมโยงระหว่างกระบวนวิชาและวิจัย/กิจกรรมเสริมมีในด้านใดบ้าง มีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนต่อกระบวนวิชาหรือไม่ และมีเนื้อหาที่สอดคล้อง/เกี่ยวข้องกับความต้องการของงานหรือไม่ ถึงแม้ผลวิจัยในส่วนของบริบทจะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ผู้สอนมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และแผนการดำเนินงานให้ทันสมัยให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่นในปัจจุบัน

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผู้วิจัยประเมินปัจจัยนำเข้า 6 ด้านดังนี้

1) เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร 2) คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก 3) คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ 4) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 5) งบประมาณ และ 6) กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ โดยผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้า จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในภาพรวมมีความเหมาะสม และความคิดเห็นจากบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านของคุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก และคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ที่ทางภาควิชาได้กำหนดไว้อย่างละเอียดในการ คัดเลือกนักศึกษา และมีการส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการ สอนในหลักสูตร และมีการจัดสรรเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถดำเนินการเรียน และการทำวิจัยได้ตามแผนการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ (Tonbul, 2014: 263) ได้ศึกษากระบวนการคัดเลือก นักศึกษา การฝึกอบรมและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาระดับดุซงกีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย Bremen และมหาวิทยาลัย Ege ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การคัดเลือกนักศึกษาควรเลือกจากสมรรถนะที่หลากหลาย เช่น ความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย ความรู้เชิงวิชาการ คุณลักษณะส่วนบุคคล ประสบการณ์การทำงาน ความ น่าสนใจและความเป็นประโยชน์ของโครงงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งในบางมหาวิทยาลัยในประเทศเยอรมนี มีปัญหาในการ จัดการศึกษาระดับดุซงกีบัณฑิตเนื่องจากไม่สามารถดึงดูดผู้เรียนได้ และในประเทศตุรกี มีปัญหาขาดกระบวนการ คัดเลือกผู้เรียนที่เหมาะสมได้ และผลการวิจัยพบว่า ในการฝึกอบรมและการให้คำปรึกษาผู้เรียน ควรให้ความสำคัญ กับการฝึกอบรมสัมมนาเชิงวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน อาจารย์ควรมีความเป็นกันเอง ตรงไปตรงมา มีความรู้ความสามารถและความเต็มใจและความกระตือรือร้นในการให้ ความช่วยเหลือและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน

1.3 ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process) ผู้วิจัยประเมินผลองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร 2) ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ การควบคุม การ ดูแล การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3) ด้านกิจกรรมนักศึกษาและ 4) ด้านการวัดผล ผลการประเมินความคิดเห็น จากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมและความคิดเห็นจากบัณฑิตใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ การดำเนินการให้ไปเป็นตามแผนการบริหารหลักสูตร เพื่อให้สามารถผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณวุฒิตรงตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตรงตามความ คาดหวังและความต้องการของสังคม มีการกำกับติดตามนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ (Stracke, 2010: 119) ได้เสนอแนวทางการควบคุมวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรดุซงกีบัณฑิตว่า การดูแล งานวิจัยของนักศึกษาสามารถทำได้โดยการใช้ระบบ Peer Learning ซึ่งจะช่วยวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง กลุ่มนักศึกษา ทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มที่ปรึกษาด้านการค้นคว้า ด้านการ ทำวิจัย ห้องสัมมนา วิจัยย่อย ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พบปะกันหรือพบกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถช่วย กำหนดโครงสร้างที่ชัดเจน ตารางเวลา รวมถึงกิจกรรมหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละคนเพื่อให้การพบปะกันแต่ละครั้ง ได้ประโยชน์สูงสุด เช่น แบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งสืบค้นข้อมูล แหล่งทุนวิจัย โครงการอบรมพัฒนาความรู้ การ

.....
ประชุมสัมมนาวิชาการเพื่อการนำเสนอผลงาน เป็นต้น ซึ่งนอกจากสมาชิกในกลุ่มจะเป็นนักศึกษาที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาคนเดียวกันแล้ว ยังเปิดรับสมาชิกจากบุคคลภายนอกด้วย โดยมีอาจารย์เป็นผู้ดำเนินรายการหรือผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) Sharing Research นักศึกษานำเสนอหัวข้อวิจัยของตนเอง 2) Sharing Research Process นักศึกษาอธิบายขั้นตอนและความก้าวหน้าในการดำเนินงานวิจัย ประสพการณ์ ปัญหาข้อเสนอแนะและข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัย และ 3) Sharing Knowledge About Practical Matters นักศึกษาจะแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับเพื่อนในกลุ่ม เช่น แหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัย แหล่งข้อมูล/เว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ นักศึกษาสามารถนัดพบกันเองโดยไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนและการประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน มีการจัดตารางเวลาเรียนที่ยืดหยุ่น ตรงตามความต้องการของนักศึกษา มีการจัดสรรเวลาและช่องทางการติดต่อสื่อสารและการดูแลให้คำปรึกษาวิชาการและการทำวิจัยแก่นักศึกษาอย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมาร์ต พัฒนา (Patphol, 2015: 40-41) ที่กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่าควรสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน กล่าวคือ 1) ธรรมชาติของผู้เรียนไม่ชอบความจำกัด หากได้เรียนนอกห้องก็มีความสุข 2) ผู้เรียนไม่ชอบการแข่งขัน และ 3) ในการเรียนรู้ หากสอนมาก ผู้เรียนจะรับน้อย ความเชื่อมโยงน้อย และลืมเร็ว ดังนั้นครูที่ดีที่สุด คือ ครูที่ไม่สอนเลย แต่คอยชี้แนะ หาแนวทาง บอกทิศทาง ร่วมกันวิเคราะห์ และสังเคราะห์กับผู้เรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรมาก หลักสูตรที่ใช้อยู่ปัจจุบันทุกระดับค่อนข้างดีมาก เพราะมีความยืดหยุ่น แต่การนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาในเชิงปฏิบัติ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับนันทน์ เรืองฤทธิ์และคณะ (Ruangrit and et al, 2021: 113-131) ที่ได้ทำการวิจัยการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผลการประเมินด้านกระบวนการ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านวัดและประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมหาบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบันและอาจารย์ มีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับมัทนา วังถนอมศักดิ์ และคณะ (Wangthanomsak and et al, 2017: 348-361) ที่ได้ทำการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยผลการวิจัยพบว่า จากการสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านกระบวนการ (Transaction) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการดูแลนักศึกษาด้านวิชาการและการทำวิทยานิพนธ์ ด้านการจัดกิจกรรมของหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ

1.4 ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Product) ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประเมินตามเกณฑ์คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นประการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านผลผลิตจากผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจ

.....

เนื่องจากจากหลักสูตรได้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดสัดส่วนในการประเมินไว้อย่างชัดเจน และมีการรายงานผลปรับปรุงนำมาใช้ในการเปิดภาคการศึกษาถัดไป ครบทุกรายวิชาที่ดำเนินการเปิดสอน มีการนำผลประเมินการสอนจากผู้เรียนมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ศึกษาดูงานจากประสบการณ์ตรงกับผู้เชี่ยวชาญในต่างประเทศ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมจริง โดยการประเมินผลผลิตนี้สอดคล้องกับมาเรียม นิลพันธุ์ (Nilphan, 2011: 248-262) ที่กล่าวถึงการประเมินผลผลิตไว้ว่า จุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพัทธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเหมาะสม เห็นด้วย สอดคล้อง ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรม โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทน์ เรืองฤทธิ์และคณะ (Ruangrit and et al, 2021: 113-131) ที่ได้ทำการวิจัยการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผลการวิจัยด้านผลผลิต พบว่านักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่มีความเห็นว่าด้านผลผลิตมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 โดยนักศึกษาปัจจุบันความคิดเห็นว่าความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรใหม่พ.ศ. 2559) มีความสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของตนเอง และ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรใหม่พ.ศ. 2559) มีความสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของสังคม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 ในส่วนของผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 โดยด้านที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยมีค่าเฉลี่ย 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.33 และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.42 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (Ringler and Rouse, 2007: abstract) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Ed.D.) สาขาภาวะผู้นำทางการศึกษา (Evaluation of a Doctoral Program in Educational Leadership) เพื่อศึกษามุมมองของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตร Ed.D. โดยพิจารณาด้านการให้คำปรึกษา (Advising) ด้านรายวิชา (Coursework) ด้านการฝึกปฏิบัติ (Internship) ด้านการทำวิทยานิพนธ์ (Dissertation) โดยการเก็บข้อมูลจากดุษฎีบัณฑิตจาก Graduate School at East Carolina University ด้วยแบบสำรวจ (Survey) ซึ่งมีข้อคำถามแบบ Likert scale และคำถามปลายเปิด ผลการประเมินพบว่า ด้านการทำวิทยานิพนธ์ (83.3%) มีผลประเมินสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านรายวิชา (77.7%) ด้านการให้คำปรึกษา (72.2%) ด้านการฝึกปฏิบัติ (72.2%)

1.5 ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลกระทบ (Impact) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านผลกระทบจากบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วน

.....
เพียงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 โดยมหาบัณฑิตมีความเห็นในด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเองและสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ผ่านขั้นตอนการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำผลการประเมินหลักสูตรจากรอบการประเมินที่ผ่านมา นำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาใช้ให้เกิดคุณภาพกับนักศึกษามากที่สุด และในส่วนของผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจต่อมหาบัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรไปมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (Petchroj, 2019: 19-36) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยรูปแบบ CIPPIEST ทำการเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ด้วยแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์ ผลการประเมินพบว่า บัณฑิตมีความเห็นว่า ได้รับความรู้มากที่สุดจากวิชาทฤษฎีและหลักการบริหารการศึกษา มีโอกาสและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กรได้อย่างเหมาะสม สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า บัณฑิตมีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะระหว่างบุคคลและมีความรับผิดชอบ มีจิตอาสาพัฒนาสังคม มีความรู้ความสามารถและทักษะทางปัญญานอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และนุสรา พิระพัฒนพงศ์ (Hoksuwan and Peerapattanapong, 2016: 49-60) ที่ทำการประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต: กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรที่ได้จากกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและบัณฑิตในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.42

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง 2566) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ขยายกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนไปสู่องค์กรอื่น ๆ มากกว่ากลุ่มผู้สอนและควรกำกับติดตามให้นักศึกษาจบการศึกษาตามแผนการศึกษาอย่างรัดกุม ขึ้น 1) แนวทางการพัฒนาด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจน มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบายของประเทศ และสังคม เป็นหลักสูตรเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ของสังคมโลก และรองรับการแข่งขันทางธุรกิจ เศรษฐกิจ มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานขั้นสูงด้านเทคโนโลยีการศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสาขาวิชา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่ปัจจุบันบริบทมีการเปลี่ยนแปลง จึงควรมีการปรับจำนวนหน่วยกิต และโครงสร้างของหลักสูตร โดยควรปรับรายวิชาบังคับ เปิดรายวิชาเลือกที่มีความครอบคลุมตามสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่ปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมมากขึ้น แผนการดำเนินงานของสาขาวิชาที่ต้องการการดำเนินการอย่างเร่งด่วน คือ แผนการรับนักศึกษาและแผนการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาสามารถจบการศึกษาได้เร็วขึ้น โดยแผนการรับนักศึกษา อาจมีการปรับเปลี่ยนคุณสมบัติเพื่อให้สามารถรับนักศึกษาที่จบการศึกษาสาขาอื่นให้สามารถมาเรียนได้ ปรับเปลี่ยน

.....

กลุ่มเป้าหมายจาก ครูอาจารย์ มาเป็นกลุ่มที่ทำงานในองค์กร บริษัทและมุ่งการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้เข้าถึงทุกกลุ่ม ในส่วนของแผนการพัฒนานักศึกษา ควรมีการกำกับและติดตามนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ทุกภาคการศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตรให้มีความครอบคลุมตามขอบข่ายของเทคโนโลยีการศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การออกแบบ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การวิพากษ์ และการอภิปราย แต่เนื่องจากบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงควรมีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของสังคม บริบทของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง การกำหนดคุณสมบัติและการสอบเข้าเลือกผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรมีความเหมาะสม แต่ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนในหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาคงอยู่ในหลักสูตรมีจำนวนน้อยลง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เรียนที่สูงขึ้นจากข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ส่วนการสอบคัดเลือกนั้นให้กำหนดข้อสอบที่มีเนื้อหาที่ทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเทคโนโลยีการศึกษา คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการต้องมีคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 นอกจากนี้อาจารย์ทุกท่านต้องมีประสบการณ์การสอนในระดับอุดมศึกษา และมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ งบประมาณส่วนใหญ่ที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นงบประมาณจากโครงการพิเศษ และผลจากการที่มีจำนวนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาน้อยลง ส่งผลต่องบประมาณในการบริหารจัดการที่ลดลง เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างราบรื่นจะต้องพิจารณารายจ่ายในเรื่องค่าสอนและค่าบริการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนกับรายได้ที่เข้ามา อีกทั้งจะต้องทำการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้มีจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษาที่ระบุใน มคอ. 2. 3) แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการ ควรมีการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำแผนการเรียนรู้อ (มคอ. 3) การจัดการเรียนการสอนให้มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในด้านแผนการศึกษาโดยควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์พิเศษมีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตร เพื่อให้ผู้สอนในหลักสูตรได้มีการแลกเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนกับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางการการควบคุม การดูแล การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรมีช่องทาง/ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความสนใจ ติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ หรือถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการวิจัยและสร้างสรรค์แก่นักศึกษา ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและช่วยแก้ปัญหา โดยสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างอาจารย์และผู้เรียน ควรมีกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาที่หลากหลาย ทั้งในและนอกชั้นเรียนและส่งเสริมความสัมพันธ์กับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ 4) แนวทางการพัฒนาด้านผลผลิต ควรมีการกำกับนักศึกษาให้เรียนสำเร็จภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด และติดตามการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์อย่างเคร่งครัด โดยให้มีการรายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ในทุกๆระยะเพื่อให้ได้ผลผลิตตามแผนที่วางไว้ ประเด็นที่สอง ควรมุ่งเน้นความเป็นเลิศตามเกณฑ์คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในการพัฒนา

.....
หลักสูตรควรให้ความสนใจและสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ และเทคโนโลยี
เน้นกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และการนำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติมากขึ้น
โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แนวทางการพัฒนาด้านบริบท ควรจัดหลักสูตรเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตาม
วิวัฒนาการของกระแสการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ของสังคมโลก และรองรับการแข่งขันทางธุรกิจ เศรษฐกิจ
และการพัฒนาคนทั้งในและต่างประเทศ มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรที่เป็นผู้นำทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษา
เพื่อให้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษา การวิจัย และมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศในวิชาชีพ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งควรให้ผู้เรียนสามารถ
ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจากสถาบันการศึกษาในเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ และสามารถนำมาเก็บสะสม
หน่วยกิต และสามารถโอนหน่วยกิตเพื่อขออนุมัติจบหลักสูตรได้

2) แนวทางการพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตรให้มีความครอบคลุมตาม
ขอบข่ายของเทคโนโลยีการศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง การออกแบบ และส่งเสริมการ
เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการวิจัย ควรมีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของสังคม
บริบทของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาจาก
สถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ โดยอยู่ในรูปแบบของการเรียนออนไลน์ อีกทั้งให้มีการ
ปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนให้ทันต่อบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้อาจารย์ทุกท่านต้องพัฒนาตนเอง
โดยผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ งบประมาณส่วนใหญ่ที่ใช้ใน
การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นงบประมาณจากโครงการพิเศษ และผลจากการที่มีจำนวนนักศึกษาในระดับ
บัณฑิตศึกษาน้อยลง ส่งผลต้องงบประมาณในการบริหารจัดการที่ลดลง เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณ
เป็นไปอย่างราบรื่น จะต้องพิจารณารายจ่ายในเรื่องค่าสอนและค่าบริการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนกับรายได้ที่เข้ามา
 อีกทั้งจะต้องทำการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้มีจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษาที่ระบุใน มคอ. 2

3) แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการ ควรให้หลักสูตรได้มีการบูรณาการในการวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนได้มี
การดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนางานวิจัย นอกจากนี้ควรมีการบูรณาการไปสู่การบริการวิชาการและ
สร้างสรรค์สังคมเพื่อสอดคล้องกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน มีการวัดและการประเมินผลการศึกษาที่
หลากหลายเพื่อประเมินตามสภาพจริง นอกจากนี้ควรมีการประเมินและติดตามผลในทุกๆระยะในการดำเนินการ
ของหลักสูตร เนื่องจากพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาใน
ระยะเวลาที่ทำการศึกษา ในด้านแผนการศึกษาโดยควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์พิเศษมีส่วนร่วมในการจัดการ
หลักสูตร เพื่อให้ผู้สอนในหลักสูตรได้มีการแลกเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอนกับผู้ทรงคุณวุฒิ
ภายนอก

4) แนวทางการพัฒนาด้านผลผลิต ควรมีการกำกับนักศึกษาให้เรียนสำเร็จภายในระยะเวลาที่หลักสูตร
กำหนดและติดตามการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์อย่างเคร่งครัด โดยให้มีการรายงานความก้าวหน้าในการทำ
วิทยานิพนธ์ในทุกๆระยะ ควรมุ่งเน้นความเป็นเลิศตามเกณฑ์คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะ

.....
ทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรนี้สอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (Buasri, 1989: 8) ที่กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1. เป้าประสงค์หรือนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่เราต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา 2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้จบหลักสูตร 3. รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร (Types and Structure) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ 4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objective) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว 5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ และความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ 6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนด 7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร และ 9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์มภาพวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและสื่อที่ช่วยส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ วรากรณ์ สามโกเศศ (Samkoses, 2016: 1) ว่าการเป็นหลักสูตรที่ดี คือ เป็นหลักสูตรที่คำนึงถึงการเรียนมากกว่าการสอน การสอนที่มีการบรรยายความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟังเป็นลักษณะการสอนในศตวรรษที่ 19 แต่ปัจจุบันความรู้ไม่ได้อยู่ที่ครู แต่อยู่ในเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ต่าง โดยหลักสูตรที่ดีควรมี 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ 1. ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ ไม่ใช่การสอน (Teach Less and Learn More) 2. ต้องทันสมัย โดยมีทักษะชีวิต ซึ่งไม่แปรผันตามเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การมีทักษะชีวิตควรมีลักษณะ ดังนี้ 2.1 คิดเป็น (Critical Thinking) หากเป็นคน คิดเป็น จะทำให้ตัวเองทันสมัยตลอดเวลา การคิดเป็นจะต้องมีลักษณะ 4 ประการ คือ 1) เข้าใจสถานการณ์ที่เป็นอยู่ 2) สามารถพยากรณ์สถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้ 3) สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และ 4) เรียนรู้บทเรียนจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งล้วนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องมีในหลักสูตรการเรียนรู้ 2.2 มีความสามารถในการพูด ศึกษา และการโน้มน้าวผู้อื่น 2.3 เรียนรู้ที่จะควบคุมกำกับอารมณ์ของตนเอง คือ สามารถเปลี่ยนอารมณ์จากลบเป็นบวกได้ และเปลี่ยนจากเศร้าเป็นสุขได้ 2.4 สามารถจัดการกับอารมณ์ของผู้อื่นได้ คือสามารถจัดการอารมณ์ร้อน ๆ ของผู้อื่นให้เย็นลงได้ และสามารถปลุกเร้าให้คนอื่นเชื่อและปฏิบัติตามได้ 2.5 หลักสูตรที่อำนวยความสะดวก จริยธรรม คือ ทำให้คนทำในสิ่งที่ควรจะทำและถูกต้อง ไม่ได้ทำเพื่อคิดว่าจะได้รางวัลหรือไม่ทำแล้วจะถูกลงโทษ ทำในสิ่งที่ควรทำ ถึงแม้ว่าจะไม่มีใครเห็นก็ตาม 3. หลักสูตรจะต้องนำไปปฏิบัติได้ หลักสูตรที่สวยหรู หลักสูตรที่อยู่ในอากาศ หลักสูตรที่นำไปปฏิบัติไม่ได้ หลักสูตรที่ต้องใช้คนที่มีความรู้เฉพาะอย่างล้วนนำไปสู่ความล้มเหลว หลักสูตรที่ดีที่สุด ต้องเป็นหลักสูตรที่เข้าใจได้ง่ายที่สุด สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้ จึงจะทำให้การศึกษามีคุณภาพ นอกจากนี้ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กับมัทนา วังธนอมศักดิ์ และคณะ (Wangthanomsak and et al, 2017: 348-361) ที่ได้ทำการ

.....
ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criteria-Based Model)
ตามแนวคิดของ Robert E. Stake (1967) ซึ่งพิจารณาใน 3 ประเด็นคือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ
3) ผลผลิต ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการนำผล
การประเมินไปใช้ดังต่อไปนี้ 1. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถนำ
ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ตามเกณฑ์ AUN-QA 2. เพิ่มการ
ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้บุคคลภายนอกทราบด้วยช่องทางที่หลากหลาย 3. ปรับเนื้อหาให้มีความทันสมัย
ใส่ใจความเปลี่ยนแปลงของสังคม นวัตกรรม เทคโนโลยีและทิศทางการจัดการศึกษา 4. ปรับช่วงระยะเวลาในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพและรูปแบบการฝึกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละคน และชี้แจงวัตถุประสงค์
และเกณฑ์การวัดและประเมินผลของการฝึกประสบการณ์ให้ชัดเจน 5. เพิ่มการใช้ภาษาอังกฤษและตำรา
ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน 6. เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิจัย รวมถึงสถิติและโปรแกรมที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล 7. เพิ่มเนื้อหาวิชาในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการเป็นดุษฎี
บัณฑิต ตามบทบาทที่สังคมคาดหวัง รวมถึง บุคลิกภาพ มารยาทสังคม การแต่งกาย เป็นต้น 8. ทำให้นักศึกษา
ตระหนักถึงวิธีการและประโยชน์ของการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ศูนย์
ความเป็นเลิศ เป็นต้น 9. เพิ่มช่องทางและความถี่ในการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการพัฒนา
หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 10. พัฒนาระบบการกำกับติดตามการดำเนินการวิจัย การค้นคว้าอิสระ และการ
ทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้วิจัย
มีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรดังนี้

1. จากผลการวิจัยประเมินหลักสูตรทั้ง 5 ด้าน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน
ควรดำเนินการดังนี้

1.1 ควรมีการวิเคราะห์บริบทอย่างละเอียด เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างรายวิชา และเนื้อหาวิชา
ให้เหมาะสมต่อไป โดยการปรับลดรายวิชา ปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยมากขึ้น เนื่องด้วยปัจจุบันสังคมมี
ความเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการทุกภาคส่วนอย่างรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่
ตลอดเวลา สังคมเข้าสู่ยุคดิจิทัล

1.2 ควรเร่งปรับปรุง และพัฒนาทรัพยากรการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องเรียน เครื่องมือ อุปกรณ์
การเรียนการสอนให้ทันสมัยและพร้อมใช้งานเสมอ

2. จากผลศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง 2566) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น
โดยควรดำเนินการดังนี้

-
- 2.1 ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ตามเกณฑ์ AUN-QA
 - 2.2 เพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเชิงรุกเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยช่องทางที่หลากหลาย
 - 2.3 ขยายกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรไปยังกลุ่มผู้ทำงานในองค์กร หน่วยงานอื่น ๆ
 - 2.4 พัฒนาระบบการกำกับติดตามการทำวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระให้มีประสิทธิภาพ

References

- Buasri, T. (1989). **Design and Develop Curriculum Theory**. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao. (in Thai)
- Hoksuwan, P., and Peerapattanapong, N. (2016). “Curriculum Evaluation and Employers Opinion for Students: A Case Study of the M.ed in Educational Technology Curriculum Faculty of Education, Burapha University”. **Journal of Education, Burapha University** 27(1): 49-60. (in Thai)
- Nilphan, M. (2011). “The Evaluation of Philosophy Doctor of Education in Curriculum and Teaching Educational, Faculty of Education, Silpakorn University”. **Verridian E-Journal, Silpakorn University: Humanities, Social Sciences and arts** 4(2): 248-262. (in Thai)
- Patphol, M. (2015). **Curriculum Evaluation for Learning and Developing**. 4th ed. Bangkok: Jaransanitwong Printing. (in Thai)
- Petchroj, L. (2019). “Evaluation of Curriculum in Master of Education Program in Educational Administration Rajapruk University Using CIPPIEST Model”. **Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University** 5(2): 19-36. (in Thai)
- Ringler, M. C., and W. Rouse. (2007). “Evaluation of a Doctoral Program in Educational Leadership”. **National Council of Professors of Education Administration**. Retrieved 15/12/2022 from **Evaluation of a Doctoral Program in Educational Leadership (cnx.org)**
- Ruangrit, N., and et al. (2021). “An Evaluation of Doctoral of Philosophy Program in Educational Technology Faculty of Education, Silpakorn University”. **Silpakorn Education Research Journal** 13(1): 113-131. (in Thai)
- Samkoses, V. (2016). **A Good Curriculum**. News in Educational Quality Assessment. Kingmongkut’s University of Technology North Bangkok. (in Thai)
- Stake, R. E. (1967). “The Countenance of Educational Evaluation”. **Teachers College Record** 68: 523-540.

-
- Stracke, E. (2010). “Undertaking the Journey Together: Peer Learning for a Successful and Enjoyable PhD Experience”. **Journal of University Teaching and Learning Practice** 7(1): 111-121.
- Tonbul, Y. (2014). “A Comparative Study of Selection, Training and Advisory Practices for Doctoral Education”. **Eurasian Journal of Educational Research** 55: 263-282.
- Wangthanomsak, M., and et al. (2017). “The Evaluation of the Ph.D. Curriculum in Educational Administration (Revised 2556 B.E.)”. **Veridian E-Journal International Humanities, Social Science and Arts** 10(4): 348-361.